

УДК 811.111:37.01(075)

DOI: 10.31652/2786-9083-2026-7(1)-59-69

*Гаврилюк Наталія, кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської мови та методики її навчання,
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського, Вінниця, Україна
Orcid: 0000-0002-6031-7777
Scopus-Author ID: 58094024900
ngavriliuk774@gmail.com*

Ключові слова: традиційні методи; інтенсивне навчання; викладання іноземних мов; технології навчання; комунікативна компетенція; мовне середовище; інтерактивні методи.

*Havryliuk Nataliia, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of English Language and Teaching Methods,
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University
Orcid: 0000-0002-6031-7777
Scopus-Author ID: 58094024900
ngavriliuk774@gmail.com*

MODERN TRADITIONAL METHODS AND INTENSIVE APPROACHES IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES

This article examines modern traditional methods and intensive approaches in foreign language teaching. Foreign language teaching plays a crucial role in the educational process, influencing the development of communication and cognitive skills. Traditional methods, such as the grammar-translation method, audio-lingual method, and direct method, have been the foundation of teaching programs for decades. However, with the advancement of technology and societal changes, new approaches have emerged aimed at significantly accelerating language acquisition.

One such approach is intensive learning, which focuses on quickly acquiring language skills through practical usage of the language. Intensive methods include full immersion in a linguistic environment, the use of multimedia technologies, interactive platforms, and active participation in real-life communication. The application of these methods allows students to rapidly develop speaking, listening, reading, and writing skills, significantly enhancing the efficiency of language learning.

The article also compares the advantages and disadvantages of traditional and intensive approaches, particularly in the context of different age groups and types of educational institutions. Special attention is given to the impact of technology on the learning process, as well as the development of methodologies that combine both approaches to achieve the best results. Emphasis is placed on the importance of adapting methods to the individual needs of students and on the role of motivation and psychological climate in the learning process.

Keywords: traditional methods; intensive learning; foreign language teaching; teaching technologies; communicative competence; linguistic environment; interactive methods.

Актуальність. Сучасна система освіти змушена орієнтуватися на особистісно-діяльнісний та компетентнісний підходи та потребує інтеграції нових методів у навчальний процес (комунікативного, інтерактивного, проектного, сугестопедичного, ритмопедичного, методу повної фізичної реакції (TPR) тощо) через те, що традиційні підходи часто не забезпечують сформованості достатнього рівня комунікативної компетентності у студентів вищих навчальних закладів.

Особливу актуальність проблема набуває у контексті цифрової трансформації освіти: використання штучного інтелекту, віртуальних середовищ, мультимедійних платформ і чат-ботів створює нові умови для індивідуалізації навчання, але водночас потребує науково обґрунтованих методичних рішень, щоб уникнути поверхневості знань.

Отже, актуальність проблеми зумовлена необхідністю пошуку ефективних, науково виважених і технологічно адаптованих методів навчання іноземних мов, здатних забезпечити швидке й стале формування комунікативної компетентності відповідно до вимог сучасного суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасних дослідженнях інтенсивних методів навчання іноземних мов автори виявляють різноманітні підходи, які допомагають пришвидшити процес освоєння мови та підвищити комунікативну компетентність студентів. Зокрема, увага дослідників зосереджена на ефективності інтенсивного навчання в умовах інтеграції сучасних технологій, таких як штучний інтелект, мультимедійні платформи та інші інноваційні методи. Акоп'янц Н. М. розглядає застосування штучного інтелекту, зокрема моделей типу ChatGPT, у навчанні іноземних мов. Він наголошує на ефективності використання чат-ботів для інтенсивного тренування комунікативних навичок, а також їх здатності адаптуватися до індивідуальних потреб студентів (Акоп'янц, 2023). Візнюк І. досліджує різні технології та методи застосування штучного інтелекту в освітньому процесі. Акцент робиться на використанні алгоритмів для створення індивідуальних траєкторій навчання, що дозволяють швидко адаптувати навчальний матеріал до потреб студентів (Візнюк, 2021). Зубенко О. В. зазначає, що застосування штучного інтелекту в процесі навчання дозволяє значно пришвидшити засвоєння лексики та граматики завдяки автоматизації вправ, перевірок та індивідуальних коригувань (Зубенко, 2023). Сусол Л. О. досліджує інтенсивні методи, такі як ритмопедія, сугестопедія, метод активізації резервних можливостей і метод фізичної реакції (TPR) (Сусол, 2022). Тамаркіна О. Л. аналізує переваги та недоліки інтенсивних методів навчання в умовах вищої освіти. Вона зазначає, що інтенсивні методи дозволяють за короткий час досягти значного прогресу в оволодінні мовою, однак підкреслює, що важливо правильно розподіляти навантаження, щоб уникнути стресу та перевантаження студентів (Тамаркіна, 2020). Шаров С. В. вивчає потенціал інтелектуальних технологій у навчанні іноземним мовам (Шаров, 2023).

Мета статті полягає у дослідженні традиційних, інноваційних та інтенсивних методів формування комунікативної компетентності в студентів вищих навчальних закладів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Опрацьовуючи літературні джерела, нами було виокремлено безліч методів, які використовуються викладачами в процесі вивчення іноземної мови. Проаналізувавши їх, можемо стверджувати, що їх ділять на традиційні методи, до яких усі звикли та інноваційні методи, які запроваджуються через велику кількість факторів, до яких адаптуються представники освітнього середовища.

До традиційних методів віднесемо граматико-перекладний метод, прямий метод, аудіолінгвальний метод та структурний підхід до вивчення іноземної мови.

Класикою викладання іноземної мови є граматично-перекладний метод (Grammar-Translation). Опанування іноземною мовою за цим методом передбачає оволодіння граматикою і словниковим запасом. Метод викладання

заснований на вивченні мови як системи, яка складається з говоріння, аудіювання, читання та письма. Акцент робимо на аналіз текстів, написанню творів, переказу і диктантів. Завдання студентів полягає у засвоєнні структури іноземної мови, розумінні відмінностей між рідною мовою та іноземною, вивчається граматики та практика перекладу.

Прямий метод (Direct Method) застосовували переважно у Франції і Німеччині для інтенсивного вивчення іноземної мови. Багаторазове повторення словосполучень і відпрацювання граматичних структур – ключове правило успіху методу.

Аудіолінгвальний метод (Audiolingual Method) базується на постійному повторенні. Цей метод передбачає усну подачу матеріалу і багатократне повторення різних лексичних і граматичних структур. Керуюча роль викладача є провідною у даному процесі.

Структурний підхід до вивчення іноземної мови. Традиційним методом вважається також метод структурного підходу (The Structural Approach), коли вивчення граматики починається у певній логічній послідовності, тобто перед вивченням складних граматичних тем спочатку вивчають прості тощо, наприклад, перед вивченням the Past perfect спочатку вивчають дієслово to have та поняття про форми дієслова.

Варто виділити групу методів, які підпадають під категорію комунікативно-орієнтованих методів, а саме: комунікативний метод, проблемно-пошуковий метод, особистісно-орієнтований метод та метод проектів.

Комунікативно-орієнтовані методи не є частиною класичних «традиційних» методів (як-от граматики-перекладний), проте в сучасній педагогіці 2026 року вони стали загальноприйнятим стандартом викладання мов.

Їхня класифікація залежить від контексту. Комунікативний підхід виник як альтернатива традиційному (академічному) навчанню, що фокусувалося на теорії та перекладі. Тому він часто класифікується як активний або інноваційний метод, оскільки зміщує акцент із вивчення граматичних правил на реальне спілкування.

Відносно інтенсивних методів: Комунікативні методи є базовою складовою інтенсивного навчання. Інтенсивні методи (наприклад, метод Лозанова) базуються на принципах комунікативності, ситуативності та психологічного розкріпачення для швидкого оволодіння мовою.

Ключова відмінність полягає в тому, що традиційні методи (лекції, підручники) спрямовані на накопичення знань «про мову», а комунікативно-орієнтовані методи спрямовані на формування вміння «користуватися мовою» як інструментом. Інтенсивні методи використовують комунікативний підхід у стислі терміни при високій щільності занять.

Отже, комунікативно-орієнтовані методи є основою для інтенсивних підходів і водночас виступають сучасною альтернативою застарілим традиційним методам.

Комунікативний метод (Communicative Method). метод з'явився у Британії, коли англійська мова стала набувати статусу мови міжнародного спілкування. Основний прийом – це імітація ситуацій з реального життя.

Проблемно-пошуковий метод. Передбачається створення під час заняття проблемних ситуацій, організацію колективного обговорення вирішення проблеми, виконання вправ, максимально наближених до реальної комунікації.

Особистісно-орієнтований метод. Цей метод заснований на таких фундаментальних особистісних категоріях як індивідуальність, особистість, рефлексія. Принцип орієнтації на особистість учня або студента є дуже важливим під час занять з іноземної мови.

Метод проектів. Основна мета методу проектів – надання учням можливості самостійно отримувати знання у процесі вирішення практичних завдань, які потребують інтеграції знань з різних сфер.

Також наукова література пропонує сучасні модифікації інтенсивних технологій, серед яких вагоме місце займає сугестопедія, метод активізації резервних можливостей, мовчазний метод (Silent Way), природний підхід (Natural Approach), метод повної фізичної реакції (TPR), драма-педагогіка та TANDEM-метод, ритмопедія, релаксопедія.

Сугестопедія пов'язана передусім з іменем болгарського вченого, лікаря-психотерапевта за фахом Георгія Лозанова. Слово “сугестія” походить від латинського *suggere* – я захоплююся чимось, але Лозанов у своїх роботах і завжди підкреслює зв'язок поняття “сугестія” із семантикою англійського дієслова *to suggest* - пропонувати. Таким чином, сугестія – це комунікативний фактор, який виражається у “пропозиції”, щоб особистість зробила свій вибір, вибирала із широкого спектра можливостей. Сугестологія – це наука про прискорений гармонійний розвиток особистості та розкриття її різнобічних резервних можливостей – пам'яті, інтелектуальної активності, творчих здібностей тощо.

В сугестопедії використовуються не лише можливості інтелекту (за які “несе відповідальність” ліва півкуля мозку), але й емоційна сфера особистості (функції правої півкулі). Головні положення сугестопедичного методу передбачають створення сприятливих умов для оволодіння учнями усним мовленням (Бігич, 2013, с.561).

Природний метод (Natural Method). Цей метод імітує природний процес вивчення рідної мови, надаючи особливу увагу розвитку навичок спілкування, а не граматики чи письма на початкових етапах. Учні сприймають мову через контекст і реальні ситуації, що сприяє їх швидкому зануренню в мовне середовище (Сусол, 2022).

Вивчаємо іноземну мову, створюючи умови, як і при вивченні дитиною рідної мови. Головна мета навчання під час природного методу – навчити учнів спілкуватися іноземною мовою. Якщо учні можуть говорити іноземною мовою, то вони зможуть читати й писати цією мовою. Іноземна мова засвоюється шляхом багаторазового повторення нового матеріалу.

Метод фізичного реагування (Total Physical Response). Метод застосовується у початковій школі, базується на активному фізичному реагуванні

дітей. Спочатку читаємо новий матеріал іноземною мовою, а потім виконуємо дії, які чують з аудіо матеріалу. Наприклад, треба встати, сісти, відкрити зошит, взяти ручку, писати тощо. Цей метод полягає в активній участі учнів у фізичних діях, які відповідають мовним командам чи текстам.

Аудіо-візуальний метод (Audio-visual Method). Метод застосовується в початковій школі, базується на асоціаціях кольорів зі звуками.

Свідомо-порівняльний метод (Conscious-comparative Method). Цей метод заснований на усвідомленні мовленнєвих явищ під час їх засвоєння та порівнянні мовленнєвих явищ рідної мови та іноземної.

Лінгвосоціокультурний метод. Акцент переноситься на вивчення культури країни, яка вивчається.

Лексико-перекладний або аналітичний метод. Основною метою цього методу є вивчення лексики. Словниковий запас створюється шляхом вивчення напам'ять іноземних текстів, а граматика вивчається як пояснення до текстів.

Аналітико - імітативний метод. Цей метод використовується для формування правильної вимови іноземною мовою. Під час використання цього методу використовуються фонетичний матеріал та читання вголос.

Метод читання. Заснований на читанні тексту в оригіналі з його перекладом. Спочатку аналізують адаптований текст, потім цей текст в оригіналі. Передбачає вивчення словосполучень та виразів, а не окремих слів.

Мнємотехніка – це система різних прийомів, які допомагають запам'ятати слова за допомогою асоціацій.

Метод вивчення мови через малювання (Emotional Drawing). Підходить для молодшої школи. Зосереджуються на значенні іноземного слова, яке треба вивчити і намалювати образ (Давидова, 2021).

Колаборативне навчання (з англ. collaborative learning) визначається як спільна організація навчання, за якої студенти з різними здібностями та інтересами співпрацюють у малих групах із метою завершення проєкту чи вирішення проблеми.

Традиційного підходу Presentation Practice Production (PPP). Спочатку навчаємо нової лексики чи граматики, а потім перевіряємо знання студентів за допомогою тесту наприкінці уроку чи теми.

Підхід Test-teach-test (ТТТ) спосіб допомагає виявити потреби кожного з студентів, та надає їм відчуття досягнення. Рекомендовано використовувати даний підхід на рівні В1 та вище.

Метод активізації резервних можливостей. Цей метод дозволяє використовувати психічні та фізіологічні резерви мозку для ефективнішого засвоєння матеріалу. Включає застосування різних технік стимуляції пам'яті через зовнішні фактори, такі як ритмостимуляція, кольори, музичний супровід, які активізують різні канали сприйняття і допомагають ефективно засвоювати інформацію. Результати застосування цього методу можуть значно перевищити традиційну норму запам'ятовування.

Мовчазний метод (Silent Way). Розроблений Г. Гатегно, цей метод базується на підпорядкованості навчання вивченню, де викладач займає "мовчазну" роль, сприяючи самостійності учнів у навчанні. Викладач

використовує невербальні засоби (жести, кольорові таблиці, кубики), аби допомогти учням засвоїти нові звуки та структури мови без прямого втручання. Метод сприяє розвитку самостійності та активної участі студентів у процесі навчання.

Драма-педагогіка та TANDEM-метод. Драма-педагогіка використовує театральні елементи для залучення учнів до активної участі у навчанні. Включає створення ситуацій і рольових ігор, що дозволяє учням вживатися у мовні ролі і покращувати комунікативні навички. TANDEM-метод передбачає обмін мовними знаннями між двома людьми, де один навчає іншого своєму рідному мовному середовищу через спільну практику.

Ритмопедія. Цей метод сприяє інтенсифікації процесу запам'ятовування через використання ритмостимуляції: монотонні звуки, світло, кольори та музика активізують біоритміку людини, що допомагає ефективно засвоювати матеріал.

Релаксопедія. Використовує методи релаксації для сприяння кращому засвоєнню матеріалу. Це фізичне і психічне розслаблення, що відбувається через словесний вплив. Цей метод застосовується для збільшення ефективності навчання, дозволяючи учням засвоювати більше матеріалу під час спокійного, комфортного навчального процесу (Сусол, 2022).

У процесі викладання іноземних мов у вищих навчальних закладах особливе місце займають інтенсивні методи навчання, які забезпечують ефективно засвоєння матеріалу та формування високого рівня комунікативної компетентності у студентів. Після застосування низки інтенсивних методів у навчальному процесі, можна дійти наступних висновків, що стосуються переваг та недоліків кожного з них.

Переваги методу активізації резервних можливостей полягають у застосуванні цього методу, що дозволяє значно прискорити процес запам'ятовування, оскільки він активно включає всі канали сприйняття: слуховий, зоровий та мовленнєвий. Студенти здатні засвоїти в два-три рази більше матеріалу за одне практичне заняття, що дозволяє ефективно запам'ятовувати велику кількість лексики та граматичних конструкцій. Водночас цей метод значно покращує довготривале збереження матеріалу в пам'яті студентів.

Однак є ризик перевантаження студентів через великий обсяг нового матеріалу, особливо якщо заняття відбуваються на високій інтенсивності. Студенти можуть відчувати стрес або втому, що знижує ефективність навчання. Тому цей метод слід застосовувати на середньому етапі навчання, коли студенти вже мають певний досвід у вивченні мови. Метод вважається ефективним для студентів середнього рівня, які прагнуть швидко підвищити свою мовну компетентність. Важливо балансувати інтенсивність і забезпечити регулярні перерви, щоб уникнути перевантаження.

Мовчазний метод (Silent Way) сприяє розвитку самостійності студентів, адже викладач займає "мовчазну" роль, чим і дозволяє активно взаємодіяти з матеріалом. Використання жестів, кольорових таблиць та схем для демонстрації мовних структур допомагає студентам глибше зануритися в процес вивчення.

Оскільки студенти працюють самостійно, це покращує їхню здатність до самоконтролю і дає можливість для індивідуалізації навчання. Цей метод може бути складним для студентів, які звикли до традиційного викладання, де викладач активно пояснює матеріал. Деякі студенти можуть відчувати певний стрес через обмежене втручання викладача, особливо на початкових етапах навчання.

Мовчазний метод варто застосовувати для студентів середнього та високого рівня, які вже мають базові знання і здатні до самостійного навчання. Підходить для підвищення мовної активності та розвитку комунікативних навичок у студентів.

Природний підхід (Natural Approach) є особливо ефективним для початкового етапу навчання. Він дозволяє студентам природно засвоювати мову, зосереджуючи увагу на розвитку навичок спілкування, а не на граматиці. Вивчення мови відбувається поступово через контекст і реальні комунікативні ситуації, що робить навчання більш природним і менш стресовим для студентів.

Одним з недоліків цього методу є те, що він може зайняти більше часу, оскільки фокусується на усних навичках, не приділяючи достатньої уваги граматиці чи письмовим навичкам. Крім того, для студентів, які потребують більш структурованого підходу, цей метод може виявитися недостатньо ефективним.

Природний підхід є ідеальним для студентів-початківців, оскільки дозволяє їм розвивати базові мовні навички через реальні ситуації. Згодом, коли студенти переходять до середнього та високого рівня, можна комбінувати цей підхід з іншими методами, які більше зосереджуються на граматиці та письмі.

Метод повної фізичної реакції (TPR) активно залучає студентів до фізичних дій, що дозволяє легко засвоїти нові слова та фрази. Виконання фізичних рухів під час навчання покращує засвоєння матеріалу, оскільки включає моторні навички. Крім того, він сприяє розвитку слухових і моторних навичок, що є важливим для формування комунікативної компетентності. Недоліком цього методу є обмеженість в застосуванні до більш складних мовних конструкцій або до високих рівнів володіння мовою, де потрібно більше зосередитися на письмових навичках або граматичних структурах. TPR підходить для початкового та середнього рівнів. Він особливо ефективний для студентів молодшого віку або для тих, хто тільки починає вивчати іноземну мову.

Драма-педагогіка залучає студентів до рольових ігор та інших драматичних вправ, що дозволяє їм активно застосовувати мову в контексті реальних ситуацій. TANDEM-метод, який передбачає обмін мовними знаннями між студентами, стимулює інтерактивну взаємодію, що сприяє швидкому розвитку мовних навичок. Ці методи можуть викликати у деяких студентів почуття дискомфорту через вимогу активно виступати перед групою, що може бути стресовим для інтровертів або новачків. Драма-педагогіка і TANDEM-метод підходять для середнього та високого рівня, коли студенти вже мають базові мовні навички і можуть активно використовувати мову в комунікативних ситуаціях.

Ритмопедія значно покращує запам'ятовування матеріалу, завдяки використанню ритмостимуляції: музики, кольорів, світла. Це дозволяє збільшити ефективність засвоєння в кілька разів порівняно з традиційними методами. Студенти здатні запам'ятовувати більший обсяг інформації за короткий час, що є особливо важливим для інтенсивних курсів. Ритмопедія потребує спеціального обладнання і може бути неефективною для студентів, які не люблять такий тип стимуляції або мають інші особливості сприйняття. Цей метод підходить для студентів, які потребують додаткової стимуляції для запам'ятовування матеріалу, особливо на середньому етапі навчання.

Релаксопедія дозволяє студентам засвоювати більший обсяг матеріалу за рахунок використання прийомів релаксації. Це допомагає знизити рівень стресу та покращити ефективність засвоєння матеріалу. У спокійній атмосфері студенти можуть зосередитися на матеріалі та краще його запам'ятовувати. Цей метод не підходить для всіх студентів, оскільки не кожен зможе розслабитися в груповій атмосфері, а деякі студенти можуть сприймати його як надмірно пасивний. Релаксопедія є ідеальним методом для студентів, які мають підвищену тривожність або потребують зниження стресу в процесі навчання.

Інтенсивні методи навчання іноземних мов є потужними інструментами, що дозволяють значно прискорити процес засвоєння матеріалу. Однак кожен з методів має свої особливості і недоліки, які варто враховувати при виборі методики для конкретної групи студентів. Важливо комбінувати різні методи відповідно до рівня студентів і навчальних цілей для досягнення найкращих результатів.

Висновки і перспективи подальших розвідок. У сучасному контексті викладання іноземних мов, інтеграція традиційних, інноваційних та інтенсивних підходів є необхідною умовою для забезпечення високої ефективності навчання. Традиційні методи, такі як граматики-перекладний, прямий та аудіолінгвальний методи, мають свою важливу роль у формуванні базових мовних навичок, але не завжди забезпечують ефективну комунікацію в реальних ситуаціях. З іншого боку, інтенсивні методи, зокрема сугестопедія, метод активізації резервних можливостей та метод повної фізичної реакції (TPR), дозволяють значно прискорити процес вивчення мови, підвищити комунікативну компетентність і зняти психологічні бар'єри.

Використання інноваційних технологій, таких як штучний інтелект, мультимедійні платформи та віртуальні середовища, відкриває нові можливості для індивідуалізації навчання, забезпечуючи більш гнучкі та адаптивні підходи. Однак, ефективність таких методів безпосередньо залежить від їхнього правильного інтегрування в навчальний процес. Важливо, щоб вони доповнювали традиційні методи, дозволяючи студентам глибше усвідомлювати матеріал і застосовувати його в реальних комунікативних ситуаціях.

Перспективи розвитку інтенсивних методів навчання іноземних мов полягають у поєднанні класичних та новітніх технологій, що дозволяє не тільки пришвидшити засвоєння мови, але й зробити процес навчання більш цікавим і мотивуючим для студентів. Це також відкриває нові можливості для професійної

підготовки в умовах швидко змінюваного світу та постійного розвитку технологій.

Таким чином, доцільно комбінувати традиційні та інтенсивні методи навчання, адаптуючи їх під специфіку навчальної групи, індивідуальні потреби студентів та новітні технологічні тренди. Цей підхід сприятиме формуванню не лише мовних, але й соціокультурних, когнітивних та особистісних компетенцій у студентів, що є важливим для їхньої подальшої професійної діяльності та інтеграції у глобалізованому світі.

Метою наших подальших досліджень є оцінка ефективності практичного застосування інтенсивних методів у вищій школі, дослідження питання інтеграції інтенсивних підходів із технологіями штучного інтелекту та впровадження індивідуальних траєкторій навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акоп'янц, Н. М. (2023). Використання ChatGPT в процесі вивчення англійської мови: переваги та можливості. *Вісник Національного технічного університету «ХПИ»*, 1, с. 69–72.
2. Бігіч, О. Б., Бориско, Н. Ф., Борецька, Г. Е., та ін. (2013). *Методика навчання іноземних мов і культур*. Ленвіт.
3. Візнюк, І. (2021). Використання штучного інтелекту в освіті. In *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems* с. 14–22.
4. Давидова, О. П. (2021). *Методична розробка «Сучасні методи викладання іноземної мови»*.
5. Зубенко, О. В. (2023). Штучний інтелект і вивчення іноземної мови. *Закарпатські філологічні студії*, 2(27), с. 80–85.
6. Кадемія, М. (2022). Використання штучного інтелекту у вивченні іноземної мови здобувачами освіти. In *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems* с. 153–163.
7. Козубай, І. (2023). Комплексний аналіз впливу штучного інтелекту на викладання та вивчення іноземних мов. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 1(63), с. 210–214.
8. Корольова, Н. Л., та ін. (2023). Інтенсивне вивчення іноземної мови як філологічна проблема в умовах впливу технологій штучного інтелекту.
9. Краснопольський, В. Е., Пахомова, Т. О., Курилова, Ю. Р. (2023). Навчальний потенціал штучного інтелекту для організації самостійної роботи студентів у процесі вивчення іноземної мови. *Актуальні питання у сучасній науці*, 7(13), с. 587–599.
10. Певень, К. О., Хміль, Н. А., Макогончук, Н. В. (2023). Вплив штучного інтелекту на зміну традиційних моделей навчання та викладання: аналіз технологій для забезпечення ефективності індивідуальної освіти. *Перспективи та інновації науки*, 11(29).
11. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні від 02.12.2020 № 1556-р.
12. Сусол, Л. О. (2022). Сучасні підходи щодо інтенсивної форми вивчення англійської мови для здобувачів вищої освіти.
13. Тамаркіна, О. Л. (2020). Застосування інтенсивного методу навчання іноземній мові у вищій школі. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: збірник наукових праць*, 73, с. 218–222.
14. Шаров, С. В. (2023). Сучасний стан розвитку штучного інтелекту та напрямки його використання. *Українські студії в європейському контексті*, 6, с. 136–144.

15. Iasechko, S., et al. (2022). Artificial Intelligence In The Modern Educational Space: Problems And Prospects. *IJCSNS: International Journal of Computer Science and Network Security*, 22(6), с. 25–32.

Статтю надіслано до редколегії 27.01.2026 р.

Статтю рекомендовано до друку 16.03.2026 р.